

використання супутникових даних для оцінки ризиків, автоматизовані системи страхування та електронне подання заявок здатні суттєво зменшити трансакційні витрати та розширити доступ фермерів до фінансування [4]. Це особливо актуально для України, де рівень доступу малих фермерів до банківських послуг залишається обмеженим. Таким чином, основними тенденціями фінансового забезпечення українських сільськогосподарських підприємств є збільшення ролі міжнародних ресурсів, розширення державних гарантій, розвиток лізингу та зростання потреби у страхуванні, а також необхідність цифровізації фінансових інструментів.

Для формування стійкої моделі фінансового забезпечення необхідно поєднувати короткострокові та довгострокові джерела фінансування, посилювати інституційну спроможність та підвищувати прогнозованість державної політики. Українські аграрні підприємства потребують системного реформування механізмів фінансування. Поєднання внутрішніх, державних та міжнародних ресурсів є необхідною умовою стійкого розвитку. Рекомендується: (1) розширити програми гарантування кредитів; (2) стимулювати страхування; (3) розвивати довгострокові інвестиційні інструменти; (4) активніше інтегруватися у міжнародні програми; (5) впроваджувати цифрові фінансові платформи.

Список використаних джерел

1. ARISE Project Reports (2023–2025) / World Bank. URL: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P180158> (дата звернення 11.11.2025).
2. Agricultural Financing Programs in Ukraine / EBRD. URL: <https://www.ebrd.com/where-we-are/ukraine.html> (дата звернення 11.11.2025).
3. FAO. The State of Food and Agriculture 2023/2024. URL: <https://www.fao.org/publications/sofa>
4. OECD. Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2025. URL: <https://www.oecd.org/agriculture/topics/agricultural-policy-monitoring-and-evaluation/> (дата звернення 11.11.2025).
5. CAP Strategic Plans 2023–2027 / European Commission. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview_en (дата звернення 11.11.2025).
6. Annual Sector Reports 2023–2024 / USAID AGRO. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine/agro> (дата звернення 11.11.2025).

УДК 339.5:336.744

КРИПТОВАЛЮТИ У СУЧАСНІЙ СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ: МАКРО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Боркович В. В.

аспірант,

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного,
м. Запоріжжя, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-5815-1569>

Цап В. Д.

науковий керівник,

кандидат економічних наук, доцент,

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного,
м. Запоріжжя, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8059-3122>

Станом на кінець 2025 року капіталізація глобального криптовалютного ринку перевищила 3 трильйони доларів США, що свідчить про його зростаючу роль у світовій

фінансовій системі. Показовим є той факт, що у 2024 році загальний обсяг транзакцій у стабільних криптовалютах досяг 27,6 трильйонів доларів, перевершивши сукупний обсяг операцій платіжних систем Visa та Mastercard [1]. Серед стабільних криптовалют домінуючу позицію займає Tether (USDT), курс якого прив'язаний до долара США, що забезпечує стабільність у транзакціях та низьку волатильність. Україна посіла перше місце у світі за інтенсивністю використання криптовалют у перерахунку на душу населення згідно з дослідженням Chainalysis [2]. Незважаючи на стрімке зростання ринку, комплексний вплив криптовалют на макро та мікроекономічні процеси залишається недостатньо вивченим.

Проведений макроекономічний аналіз підтверджує посилення впливу криптовалют на світову економічну систему. Ринок цифрових активів перейшов від периферійного сегменту до інтегрованого компоненту глобальних фінансових розрахунків та потоків, що позначається на динаміці традиційних ринків. За результатами дослідження, опублікованого у виданні MDPI (2025), коливання криптовалютних ринків пояснюють 18% коливань цін акцій та 27% волатильності на товарних ринках. Ці показники свідчать про формування стійких взаємозв'язків між криптовалютними та традиційними фінансовими активами. Найбільш суттєвим виявився вплив на довгострокові інфляційні процеси, оскільки криптовалютні активи спричиняють 18% похибки прогнозування загального рівня цін [3]. Такий масштаб впливу ставить перед центральними банками нові виклики у сфері монетарної політики та макроекономічного регулювання.

Інституційне впровадження криптовалют досягло історично найвищого рівня. Станом на 2025 рік 228 публічних компаній утримують криптовалютні активи на загальну суму понад 109 млрд дол. США. Найбільші резерви має компанія MicroStrategy – 628,946 BTC на балансі [4]. Схвалення Комісією з цінних паперів США (SEC) у січні 2024 року спотових Bitcoin ETF стало переломним моментом для ринку: лише інвестиційний фонд BlackRock IBIT акумулював понад 93.9 млрд дол. активів під управлінням [5]. Це засвідчує трансформацію Bitcoin від спекулятивного інструменту до легітимного інвестиційного активу для традиційних фінансових установ. Часова динаміка капіталізації криптовалютного ринку впродовж 2020-2025 рр. характеризується чергуванням фаз стрімкого зростання та цінових корекцій (табл. 1). Пік було досягнуто у листопаді 2021 року (2.9 трлн дол.), після чого настав тривалий спад через підвищення процентних ставок Федеральною резервною системою США та крах криптовалютної біржі FTX у листопаді 2022 року. Показовим є те, що у 2022 році, незважаючи на загальне падіння ринку на 72%, капіталізація stablecoins продовжила зростати до 143 млрд дол., що відображає їх функцію захисного активу для інвесторів під час ринкової турбулентності. Відновлення розпочалося у 2023 році на тлі зниження інфляції та очікувань схвалення Bitcoin ETF, а у 2025 році капіталізація встановила новий історичний рекорд у 3.2 трлн дол.

Таблиця 1

Динаміка капіталізації криптовалютного ринку (2020-2025 рр.)

Рік	Загальна(трлн \$)	Bitcoin (трлн \$)	Стабільні криптовалюти (млрд \$)
2020	0.78	0.54	25
2021	2.90	1.28	135
2022	0.82	0.32	143
2023	1.69	0.85	124
2024	2.40	1.30	190
2025	3.20	1.90	250

Джерело: складено автором на основі CoinMarketCap, Statista [6,7].

Найбільш революційним трендом стало домінування стабільних криптовалют, до прикладу Tether (USDT), курс якого прив'язаний до долара США, у міжнародних платежах. Згідно з дослідженням McKinsey (2025), у 2024 році загальний обсяг транзакцій у стабільних криптовалютах досяг 27.6 трлн дол., що на 7.68% перевищує сукупний обсяг операцій платіжних систем Visa та Mastercard [1].

Це становить історичний переломний момент, коли криптовалютна платіжна інфраструктура вперше перевершила традиційні системи за обсягом транзакцій. Ключовим фактором такого зростання є використання стабільних криптовалют для міжнародних переказів, де вони забезпечують швидкість розрахунків (до 1 хвилини) та низькі комісії (менше 1%) порівняно з традиційними банківськими переказами (3-5 днів, комісії 6-12%). Інтеграція криптовалют у традиційні фінансові системи

стрімко прискорюється. Компанія Mastercard запустила Multi-Token Network – платформу, яка дозволяє понад 150 млн торговців у всьому світі приймати платежі у стабільних криптовалют. Visa розробила Tokenized Asset Platform для інтеграції цифрових активів у діяльність фінансових установ [8]. Ці ініціативи засвідчують трансформацію криптовалют від альтернативного до повноцінного платіжного інструменту глобальної фінансової системи. Україна демонструє унікальний феномен масового впровадження криптовалют. За даними Індексу глобального використання криптовалют Chainalysis (2025), Україна посіла перше місце у світі за показником інтенсивності використання на душу населення (per capita), випереджаючи Нігерію, Росію та навіть економічно розвинені США, які займають лише 11 позицію за цим показником (табл. 2) [2]. Це означає, що українці використовують криптовалюти частіше та інтенсивніше, ніж громадяни будь-якої іншої країни світу у відношенні до чисельності населення.

Таблиця 2

Топ-5 країн за Індексом глобального використання криптовалют (2025)

Загальний ранг	Країна	Показником інтенсивності використання на душу населення
1	Індія	4
2	США	11
6	Нігерія	2
8	Україна	1
10	Росія	3

Джерело: складено автором на основі Chainalysis (2025) [2].

Як видно з табл. 2, незважаючи на те, що за загальним рейтингом Україна посідає 8 місце (поступаючись країнам з більшою чисельністю населення, таким як Індія, США, Нігерія), за показником per capita українці є абсолютними світовими лідерами. Це свідчить про глибоку інтеграцію криптовалют у повсякденне економічне життя українців. Під час російської агресії криптовалюти відіграли критичну роль у фінансуванні оборони України. За даними аналітичної компанії Elliptic, з лютого 2022 року Україна отримала понад 212 млн дол. США у криптовалютних донатах від приватних осіб, компаній та благодійних організацій з усього світу, що у 44 рази перевищує аналогічні надходження до Росії (4.8 млн дол.) [9]. Децентралізована природа криптовалют дозволила обійти традиційні банківські обмеження та забезпечити швидке надходження коштів у критичний період. Ці ресурси були цільово спрямовані на закупівлю військового спорядження, безпілотних літальних апаратів (дронів), засобів зв'язку, медичного обладнання та гуманітарної допомоги. Високий рівень використання криптовалют в Україні зумовлений комплексом взаємопов'язаних факторів. По-

перше, тривала економічна нестабільність та девальвація національної валюти стимулювали пошук альтернативних способів збереження заощаджень. По-друге, розвинений ІТ-сектор забезпечив високу цифрову грамотність населення та технічну інфраструктуру для роботи з криптовалютами. По-третє, прийняття у 2022 році прогресивного Закону "Про віртуальні активи", що створив правові рамки для регулювання ринку [10]. По-четверте, повномасштабна війна стала потужним каталізатором масового впровадження криптовалют як для донатів, так і для особистих фінансових операцій в умовах пошкодженої банківської інфраструктури. Показовим є той факт, що Україна володіє одним з найбільших у світі державних криптовалютних резервів – 46,351 BTC еквівалент близько 5.6 млрд дол. станом на кінець 2025 року). Ці активи були конфісковані правоохоронними органами у рамках боротьби з незаконною діяльністю та становлять стратегічний резерв держави.

Криптовалюти трансформувалися від спекулятивного активу до провідного гравця та елементу глобальної фінансової системи. Капіталізація ринку у 3.2 трлн дол., домінування стабільних криптовалют у міжнародних платежах (27.6 трлн дол. річного обсягу) та масштабне інституційне впровадження (228 публічних компаній володіють цифровими активами) свідчать про незворотність інтеграції криптовалют у світову економіку. На макроекономічному рівні криптовалюти демонструють значущий вплив на фінансові ринки (18% на ціни акцій), товарні ринки (27% волатильності) та інфляційну динаміку (18% похибки прогнозування), що створює принципово нові виклики для монетарної політики центральних банків. На мікроекономічному рівні криптовалюти трансформують платіжну інфраструктуру, знижують транзакційні витрати міжнародних переказів (з 6-12% до менше 1%) та підвищують фінансову інклюзію населення країн, що розвиваються. Україна, посівши перше місце у світі за показником інтенсивності використання на душу населення, демонструє унікальний кейс масового впровадження криптовалют, де економічна нестабільність, висока цифрова грамотність населення та повномасштабна війна стали потужними каталізаторами впровадження та використання криптовалют. Отримання 212 млн дол. у криптовалютних донатах для фінансування оборони та формування державного резерву у 5.6 млрд дол. підкреслюють стратегічну роль цифрових активів у забезпеченні економічної безпеки та фінансової стійкості країни в умовах воєнного часу.

Список використаних джерел

1. McKinsey & Company. Stablecoins: A payments infrastructure. McKinsey Report. 2025. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/> (дата звернення 11.11.2025).
2. Chainalysis. 2025 Global Crypto Adoption Index. 2025. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2025-global-crypto-adoption-index/> (дата звернення 11.11.2025).
3. From Disruption to Integration: Cryptocurrency Prices, Financial Fluctuations, and Macroeconomy. *MDPI Journal of Risk and Financial Management*. 2025. Vol. 18(7). <https://doi.org/10.3390/jrfm18070360>
4. Bitcoin Treasuries. Public Companies Bitcoin Holdings Report. 2025. URL: <https://bitcointreasuries.net/> (дата звернення 11.11.2025).
5. State of Crypto Report 2025. Andreessen Horowitz. 2025. URL: <https://a16zcrypto.com/posts/article/state-of-crypto-report-2025/> (дата звернення 11.11.2025).
6. CoinMarketCap. Cryptocurrency Market Capitalizations. 2025. URL: <https://coinmarketcap.com/> (дата звернення 11.11.2025).
7. Statista. Cryptocurrency Market Statistics. 2025. URL: <https://www.statista.com/> (дата звернення 11.11.2025).
8. Fortune Crypto. Visa and Mastercard Stablecoin Integration. Fortune Magazine. 2025. URL: <https://fortune.com/crypto/> (дата звернення 11.11.2025).
9. Elliptic. Crypto Donations to Ukraine and Russia: Analysis. 2023. URL: <https://www.elliptic.co/blog/> (дата звернення 11.11.2025).
10. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. Virtual Assets Regulation. 2025. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (дата звернення 11.11.2025).